

2011-10-26
Dnr 43-2011:2170

Gävle kommun
Rektorn vid Vikingaskolan

Beslut för grundskola

---

efter tillsyn av Vikingaskolan
i Gävle kommun

Tillsyn av Vikingaskolan

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Gävle kommun under period, hösten 2011-våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Vikingaskolan besöktes av Skolinspektionen den 5 oktober 2011.

Rektorn för Vikingaskolan är ansvarig för samtliga skolor inom skolområdet Bomhus som förutom Vikingaskolan även omfattar Kastets Montessoriskola F-6, Källmursskolan 7-9, Källöskolan F-6 och Lillhagsskolan F-6. Ett skolområde av denna storlek ställer höga krav på rektors ledarskap. Det krävs också fungerande rutiner för hur återkoppling och uppföljning av det som delegerats ska genomföras. Varje skola leds av en biträdande rektor som fått flera delar av det pedagogiska ledarskapet delegerat till sig. Tillsynen visar att både rektorn och Vikingaskolans biträdande rektor har god kunskap om verksamheten i skolan.

Tillsynen av Vikingaskolan visar att det finns några områden att arbeta vidare med. När det gäller särskilt stöd behöver åtgärdsprogrammen utvecklas så att de uppfyller författningarnas krav. Åtgärdsprogram skrivs för elever som bedöms vara i behov av särskilt stöd, men det framgår inte tydligt vilka behov eleverna har. Vidare är åtgärderna inte konkreta och behöver tydligare kopplas till behovet.

Även bedömningen av elevernas kunskapsutveckling behöver förbättras. I de skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna beskrivs inte elevernas kunskapsutveckling, istället beskrivs elevernas egenskaper. Beskrivningen av elevernas kunskapsutveckling behöver kopplas till de nationella målen. Även i den framåtsyftande delen av de individuella utvecklingsplanerna beskrivs elevens egenskaper. De insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt behöver konkretiseras och bli tydligare.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Vikingaskolan i Gävle kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gävle kommunatt senast den **26 januari 2012** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Rektor ser inte till att beslut fattas om åtgärdsprogram som anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur de ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Se till att de skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven (10 kap. 13 § skollagen).
- Se till att det framgår i de individuella utvecklingsplanerna vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).

Anmärkningar

Skolinspektionen har vid tillsynen konstaterat mindre allvarliga brister som måste åtgärdas för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till. Huvudmannen ges därför en anmärkning.

En redogörelse av konstaterade brister finns nedan under *Skäl för beslut*.

Till följd av anmärkningarna ska Gävle kommun senast den **26 januari 2012** vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa dessa åtgärder för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte kraven på en sådan plan.

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Enligt Vikingaskolans egna uppgifter uppnådde 93 procent av eleverna de nationella målen i matematik och svenska i årskurs 3 år 2010. Resultatet innebar en förbättring från år 2009 då 85 procent av eleverna nådde målen i matematik och 92 procent i svenska. Av Skolverkets nationella statistik avseende ämnesproven för läsåret 2009/10 framgår att andelen elever i årskurs 3 som nådde kravnivåerna var högre än riket på samtliga delprov utom ett i svenska, skrivuppgift beskrivande text.

I årskurs 5 uppnådde samtliga elever målen i bild, hem- och konsumentkunskap och musik år 2010. I matematik nådde 80 procent av eleverna målen och i engelska och svenska nådde 89 procent av eleverna målen. I övriga ämnen nådde 98 procent av eleverna målen, med undantag för idrott och hälsa där 91 procent av eleverna nådde målen.

Av Skolverkets nationella statistik framgår att andelen elever i årskurs 5 som nådde kravnivåerna i de nationella ämnesproven var högre än andelen i riket på tre av fyra delprov i engelska och svenska. I ett delprov i svenska (läsa, samtala) nådde dock endast cirka 58 procent kravnivåerna, medan motsvarande andel för riket var cirka 90 procent. I matematik var andelen elever som nådde kravnivåerna lägre än andelen i riket på samtliga delprov.

Trots att skolan ger eleverna förutsättningar att nå goda resultat i de flesta ämnen behöver måluppfyllelsen förbättras. Skolinspektionen pekar i detta beslut på ett antal områden där författningarna inte följs.

Vikingaskolan arbetar kontinuerligt med värdegrunden. Skolan har bland annat ett trygghetsteam som arbetar med akuta insatser mot kränkande behandling. Rastvärdar är synliga på skolgården och det har tagits fram gemensamma trivselregler för att främja trygghet och studiero i skolan. Skolan har även en plan mot diskriminering och kränkande behandling som upprättas årligen. Planen behöver dock åtgärdas så att den uppfyller kraven på en sådan plan.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Rektor ser inte till att beslut fattas om åtgärdsprogram som anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering:

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Vid tillsynen framkommer att Vikingaskolan utarbetar åtgärdsprogram för de elever som är i behov av särskilt stöd och att åtgärdsprogram vid behov utarbetas i alla ämnen. Skolinspektionen har tagit del av några av de åtgärdsprogram som har utarbetats i Vikingaskolan. De uppfyller inte fullt ut författningarnas krav. Bland annat beskrivs inte elevernas behov tydligt och åtgärderna som ska vidtas är inte konkreta och saknar en tydlig koppling till elevernas behov. Dessutom framgår det inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Mot bakgrund av ovanstående förelägger Skolinspektionen Gävle kommun att vidta åtgärder så att de åtgärdsprogram som utarbetas i skolan uppfyller författningarnas krav.

Författning:

3 kap. 9 § skollagen.

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Bedömning:

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Motivering:

Enligt skollagen ska läraren ge skriftliga omdömen i en individuell utvecklingsplan om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. I planen ska det även sammanfattas vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen upprättas för alla elever i Vikingaskolan. Skolinspektionen har tagit del av några av dessa och kan konstatera att de inte uppfyller författningarnas krav. Istället för att beskriva elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen beskrivs elevens egenskaper såsom att eleven är intresserad, positiv eller en kämpe. I de framtida skriftliga omdömena behöver elevens kunskapsutveckling tydligare kopplas till kunskapskraven. I vissa ämnen saknas även helt en skriftlig kommentar om elevens kunskapsutveckling och istället har läraren kryssat för någon av rutorna "svårt att nå målen", "på väg", "uppnått" eller "uppnått väl".

Vidare behöver det tydligare framgå av de individuella utvecklingsplanerna vilka insatser som behöver vidtas för att eleverna ska nå målen eller i övrigt utvecklas så långt som möjligt. I de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av uppges exempelvis att "Vi ska utveckla det engelska ordförrådet och förstärka språkreglerna". Vilka insatser som ämnas vidtas konkretiseras inte närmre. Det framgår inte heller vem som är ansvarig för insatserna. En tydlig ansvarsfördelning för insatserna behöver tas in i planerna.

Mot bakgrund av ovanstående förelägger Skolinspektionen Gävle kommun att vidta åtgärder så att de individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven och att det framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Författning:

3 kap. 4 § och 10 kap. 13 § skollagen, Lgr 11, avsnitt 2.4 Övergripande mål och riktlinjer, Skola och hem.

Anmärkning:

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte kraven på en sådan plan.

Motivering:

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse av vilka av dess åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. Planen ska även innehålla en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Vikingaskolan har en plan mot kränkande behandling kallad "Vikingaskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling". Planen omfattar verksamheterna i förskoleklass, grundskola årskurserna 1-6, fritidshem och fritidsklubb. De olika verksamheternas olika förutsättningar framgår dock inte av planen. Planen behöver anpassas till respektive verksamhet genom att resultatet från de olika kartläggningarna av verksamheterna används och synliggörs. Rutiner för hur dokumentation ska ske vid utredning och åtgärder av kränkningar mellan elever behöver tas fram och skrivas in i planen. Planen saknar även en redogörelse över hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Mot bakgrund av ovanstående måste Gävle kommun vidta åtgärder så att skolans plan mot kränkande behandling uppfyller kraven på en sådan plan.

Författning:

6 kap. 6 och 8 §§ skollagen, Lgr 11, avsnitt 2.1 Övergripande mål och riktlinjer, Normer och värden.

Bakgrund

Beskrivning av Vikingaskolan

Vikingaskolan ligger i stadsdelen Bomhus fem kilometer öster om centrala Gävle och tillhör skolenheten Bomhus. Skolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1-6 och har 394 elever, varav en elev är mottagen i särskolan. Eleverna är indelade i åldershomogena klasser.

För ledningen av skolan ansvarar en rektor och en biträdande rektor. Rektorn ansvarar för skolområdet Bomhus som förutom Vikingaskolan består av Kastets Montessoriskola F-6, Källmursskolan 7-9, Källöskolan F-6 och Lillhagsskolan F-6.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsrådet Ulrika Palm deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Josefine Dahlqvist
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande i kommunen att nå de nationella målen och bedömer om kommunen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Kommunens förskoleverksamhet respektive verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut).

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning kommunen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som vilka grupper som intervjuas. Vid förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning. Alla beslut kompletteras med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för kommunen. Företrädare för kommunen ges också möjlighet att ta del av och att lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i kommunen, på skolorna och i övriga verksamheter inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/tillsyn).